

Kdrumut bi ha

Laqi nami siida, ida wada tmnegsa bi mnan ka rudan nami, ‘Iya bi dawi, kdrumut bi smluhay ni qmpah.’ msa tmgsa mnan. Kari rudan nii o kika pusu bi dhuq nami muda ana manu euda bitaq sayang.

Ga alang Bsngan ka sapah nami, empitu ka mnswayi nami, qmpah tmqpahan ka rudan ni qrinut balay. Ana ya saw nii mqraqil ka kndsan nami o mdrumut balay asi saw qmi qmpah kjiyax ka rudan nami, mgsmay bi ni mttmring kdjiyax, ‘Yaasa lala laqi dngaun nami.’ msa lmnglung ka rudan nami.

Wada nami mdakil kana ni niqan nanak sapah nami do, pnegkla kari rudan ‘kdrumut bi ha’ msa dmudug nii o balay bi dhuq pttuku ana manu kndsan nami bitaq sayang. Musa nami matas ni qmpah ana inu o murug nami bi kari rudan nami, mdrumut smluhay ana manu slhayun, mdrumut qmpah ana manu qqpahun, ini tqhnga ni ini psparu, psbilaq bi lnglungan ni tgluus bi muda ana manu euda. Balay bi ini kneru ka dnudug kari rudan nami nii. ‘kdrumut bi ha’ msa nii o wada dhuq bi ptburux kana kndsan mnswayi nami. Sayang, kngkingal sapah mnswayi nami ga, ana nami aji ka emblaiq balay, kiya ni ida nami dhuq tqqaras bi meudus kska kndsan nami

nanak.

Sbrnahun mu lmnglung, paah laqi nasi ini saw nii msaang bi tmgsa knan ka rudan mu o ya empmeenu ka kndsan mu sayang o ini mu klai. Paah ku malax ptasan tgbaraw do musa ku matas ptasan thowlang mrata Keypi ksun, babaw na mtmay ku matas Gyuku-jang-singgaku-ying ni Tay-wang - singgaku-ying, ptasan slhayan kari Utux Baraw, ida wana kari rudan mu ‘kdrumut bi ha’ nii ka dmudug bi knan ni psbiyax bi knan. Mqaras ku tmdahu Utux Baraw, mgay saw nii aji hmut drumut ni mkla bi dmudug lqlaqi ka rudan mu. Sun mu haya qmita, dhiya o aji wana quwaq ka spowda dha tmgsa laqi, dhiya o balay bi dhuq muda ka бага dha ni qaqay dha qmpah, ini bi dawi mdrumut balay. Sun mu haya lmnglung, dhiya o aji ssaang dha laqi ka sksaang dha, balay bi paah lnglungan dha gmealu kana lqian dha. Ah, Saw nii knmalu na ka rudan nami, tayal knsuyang tnegsaan dha wah. Sayang, maa baki ku ka sayang dni, tai ku saw empurug rudan mu mkla bi dmudug laqi mu ni laqi laqi mu, ‘Kana Laqi mu, iya bi snguhi, kdrumut bi ha, iya bi dawi o.’

114 年全國語文競賽臺灣原住民族語言朗讀文章 【太魯閣語】 國中學生組 編號 1 號

(文章大意 僅供參考) ※字數限 200 字

要認真

我住在富世部落，共有七位兄弟姐妹，生活艱苦。父母常掛在嘴中一句話：「有很多孩子要養。」「要認真」成為我們的心路歷程。無論讀書或工作，都遵照父母的話去學習事物，認真做任何工作，不狂妄、不驕傲，謙卑地將任何事情做好。高中畢業讀軍校，退伍後讀神學院，「要認真」一直叮嚀和鼓勵著我。感謝上帝，賜給我這樣認真又善於教導孩子的父母。現在成了爺爺，祈願能像我父母一樣善於教導子孫。

Alang mu

Alang mu o Tkijig, Nsgan Bsuring Nyusan Skangki. Alang nami Tkijig hini o suyang balay qtaan, brah o gsilung paru, bukuy o dgiyaq paru uri. Mnkala paah nklaan hidaw ka hidaw mgrbu o aji hmut lhang niya smbu babaw gsilung, braw na ka gsilung o bitaq mtqliwaq suyang balay qtaan. Thnganan Dxgal Truku Klwaan saan Rmigaw o nii mniq alang hini, nii hini ka Truku, Tpdur ni Dowras Iyax Paru. Dnii ga, niqan balay hangan na eseisil klwaan. Manu saw kiya do hbaraw bi pnaah eseisil alang miyah rmigaw qmita hini, niqan pnaah Nihung, Amirika, Kanada, Cyusing ni pusu klwaan CyuKuku, niqan seejiq mqalux uri, ni hbaraw bi pnaah eseisil klwaan. Yasa nii nami niqan hini o niqan balay hangan na mtqiri klwaan.

Alang nami Tkijig hini ga knhbragan seejiq o yaa bi maxal maspst kbkuy sngari, kmgaaw hari Truku kana, niqan ka klmukan uri o ini balay khbaraw kiya, kmgaaw mkla hari rmngaw kari Truku ka klmukan hini.

Paah sexual o bunga ka phmaun nami balay, yasa bunga ka pusu bi uqun nami, kika skdakil nami ni skparu nami, duri o mhuma masu, sqmu, trabus ni gisang. Sayang dga, ini hari duuy dxgal qmeepah ka sayang da, kmgaaw hari musa mskuri miying pila, yasa nii mniq siyaw gsilung ka alang

nami hini ga, duma seejiq o smkuxul musa tmqsurux. Mnatas ka laqi do qmeepah qpahan klwaan, mtgsa, qmeepah ska spuhan. Qmpahan do mqhdu bbuyu kana da, yasa bbuyu kana ka qpahan, lala balay qowlit, hbaraw bi seejiq musa powsa wana qowlit, qowlit o shiya bi uqun, kika pusu balay uqun nami ni damat nami paah sexual.

Dgiyaq nami hini o lala balay samat, llabang bi saan tmsamat uri, pusu balay saan tmsamat paah sexual bitaq sayang, niqan bowyak, mirit, pada, rqnux ni rungay, rapit skiya o lala balay. Mkla balay tmsamat kana ka dsnaw hini, ana laqi mkla bi tmsamat kana, ida qulung niqan qrasan do musa tmsamat kana da, peekan dha kana lupung mniyah, yasa alang nami Tkijig hini o mneghuway balay.

Nii mniq yami hini ka yayung paru, yayung Skadang, gbiyuk truku, ida qulung dhuq rbagan do miyah hmrapas trima yayung paru ni yayung skadang ka lqlaqi ni seejiq pnaah eseisil alang, yasa yayung Skadang nii o mtasaw balay, niqan bi hangan na yahan hmrapas trima rbagan. Qulung msangay matas rbagan ka ptasan do mkala hi duri ka seejiq miyah hmrapas trima hini.

(文章大意 僅供參考) ※字數限 200 字

我的部落

太魯閣國家公園就設在崇德村，是非常有名的世界景點－太魯閣、天祥及太魯閣峽谷。崇德村約 1,500 多人，大都是太魯閣族人，以前種地瓜、小米、玉米、花生及扁豆，現在都在外賺錢。

我們的山有很多的野生動物、寬闊獵區，深山裡有野豬、山羊、山羌、山鹿及猴子，飛鼠特別的多，只要有節慶就都會到深山打獵。夏天，孩子以及外來旅客就會到沙卡礑溪或立霧溪戲水，是有名的戲水浴場，一到暑假就有更多的人來這遊玩。

Kndsan kuyuh Truku

Kuyuh Truku o lala balay qnseejiq knmalu lnglungan dha, kuyuh bi, mgseesu, thiyi bi, ini pteura, ini daw i ni mdrumut bi qmeepah, duri o ana yaa musa qmpahan ida mkleelug mangal nuqih qmnuqih, bitaq mskkeeman bi qmeepah; mnegaya bi kndsan dha, mksa o mnegseesu mknhuway ini saw qaqa qaqay dha. Babaw mgdurug mk5 jiyax do musa qmpah qmpahan ni tmikan masu da.

Rudan Truku sbiyaw o niqan malu knkla lnglungan qnita dha kndsan kuyuh, spowda dha uyas qbhni mkla ka ga mshjil ni manu ka qnseejiq laqi rbnaw ga nbuyas bubu.

Nasi miyah msa em! em! meuyas uyung sapah ka mrmul o klaun rudan ga mshjil ka kuyuh da. Nasi miyah msa “ngiyaq! ngiyaq!” dalih sapah meuyas ka puurung o laqi rbnaw “kuyuh”ka ga nbuyas bubu o , nasi miyah msa “qur! qur!” dalih sapah meuyas ka puurung o laqi rbnaw“snaw”. ka ga nbuyas bubu o mtucing ka laqi rbnaw nasi “snaw” o “uwah” sun dha. nasi “kuyuh” o “agih” sun dha kiya.

Nasi miyah smiling quri qnsseejiq laqi rbnaw ka seejiq ga, saw nii ka spgkla dha sjiqu, nasi “snaw” ka laqi rbnaw o “uwah” sun dha smiyuk, nasi “kuyuh” ka laqi rbnaw o “agih” sun dha smiyuk.

Niqn kingal ka pusu uda dha musa mgay qabang aji uri o pucing snaw mnswayi kuyuh , pnegkla gaga dmuuy laqi ka mnswayi dha kuyuh da.

Quri gaya kndsan gdurug kuyuh Truku sbiyaw o saw nii seerngaw truma nii, (1). Lbuan laqi o ini tduwa qada ngangut ni ska yayung. seiyah nuhur quyux paru msa. (2). Prajing hlitun empgdurug do ini peeniq seejiq ruwan sapah. (3). Mtucing ngangut o psaniq. (4). Lbuan ni hnaluy kuyuh o rbngun truma srakaw. (5). Snqit ka puwa laqi snaw o psaun ruwan towkan, snqit ka puwa laqi kuyuh o psaun ska ubung, saw nii o aji ttakur sapah. (6). 1 idas gdrun dha sapah ka kuyuh o musa smapuh karat aji seeliq karat.

Mgdurug ka kuyuh o 1 idas ini tduwa mlatat ngangut. Kana ka snpilan kuyuh o rbngun dha truma srakaw, ini tduwa bhuun, “skbighur paru” msa ka rudan.

114 年全國語文競賽臺灣原住民族語言朗讀文章 【太魯閣語】 國中學生組 編號 3 號

(文章大意 僅供參考) ※字數限 200 字

太魯閣族婦女生活

以前會用斑鳩、貓頭鷹等飛鳥的歌聲來診斷婦女是否有懷孕，判定懷孕中嬰兒的性別。出生後別人問嬰孩的性別時，若是「男嬰」就回說「uwah」；若是「女嬰」就回說「agih」，贈送妻子親兄弟之禮物獵刀或被毯，告知嬰孩出生。做月子有需多習俗，像是婦女一個月不外出等等。

Ramil Garas(Amigucu)

Paah seuxal bitaq sayang jiyun bi Truku ka ramil gumu. Sduuy dha muda mnmanu hug? Tgkingal o musa miying pngusul. Tai qixan ka rbagan siida, ana mgrbu ana gbiyan hbaraw balay sjiqun powsa ramil gumu ni miying tmuri. Yaasa mhuriq ka sspriq ni ddxgal, ida ramil gumu ka mllngug bi. Ana ya hnriqan ka qaqay o aji mhuya. Pusu balay o aji ta na btaqun rqci ni hbagun bhngil. Aji ta peangal ramus. Msleexan bi mrmux kska bbuyu.

Tgdha do kika musa dgiyaq. Mneglngug bi kksa dgiyaq ka hiya. Tmabuy ni steetu o hiya ka stmaun ta balay. Ana ya mhuriq saw tujiq ka dxgal o aji ta sdhriq ni ptakur. Yaasa mkdhug bi qlqahan ka hiya. Mtgamil ni lhkah bi uri. Rmnngaw ta tama mu, “Qulung musa bbuyu ida psai bi.”

Sayang o kla niqan bgurah sduuy dha. Kika sun smluhay pstalang buji. Yaasa dseejiq pstalang buji o smulu bi smluhay kdjiyax. Ana kingal jiyax ini dha srhqani. Saw ka mdrumut bi seejiq o ana qmuyux ana sbgihur ida ga pstalang. Ini saw kiya do mrkrak ka baga da msa. Ana nii knskiyan ka karat, tmusung hmbuy ka quyux o ida powsa ramil gumu ni tmbuji. Kika sun pskingal bi lnglungan gmquirng bjian ksun.

Rahuq na duri o sduuy dha miying btunux embanah siida. Yaasa

psqaqay ta mkksa babaw qhqahur o mnarux bi. Nasi rbagan do nii kntlxan ungat qlqahan. Kibi saw sqmaun sayang balay ka dpdapil. Duma na qahur o mhungul ni hmibaw qaqay duri. Nasi mangal ramus do ungat lnglungan miying btunux kida. Mksa ta babaw tasil siyaw yayung ni gsilung o ida ramil gumu ka psaun. Kisa aji sdhriq trbuq ni qluli kska yyyayung.

Lala klgan ka ramil gumu. Niqan hlpis ni kndux. Niqan llbu ni bbaraw. Lala bi klgan ka lhang dha uri. Niqan mgpajiq, mqalux, embanah, ni mgsudung. Rnsuhan dha suyang bi pnskraya duri. Mgmeenu ka kuxul su o geegi nanak. Ida mkray hari brigan o kika qbsiyaq hari jiyun.

Kmlaanay ta balay ka qaqay han kika tduwa mnduwa ta bi qmeepah. Kika bbaraw ksaan ta elug uri. Qmeepah ta uri o ida qaya ka pusu balay. Mnarux ni mangal luqih ka qaya do ini ta kmmuda ana manu uri da. Ida qbubur ka pusu bi, rahuq na do psaun ta bukuy hari kida.

(文章大意 僅供參考) ※字數限 200 字

雨鞋

雨鞋是最實用的器具。第一，用於尋找蝸牛時，穿雨鞋最恰當，不致尖物所刺及芒草所割、輕易穿梭樹叢。第二便是打獵時，無論爬坡或下坡，行走於潮濕的泥土上不會滑倒，紮實且輕便，練箭的人一心只想日日練箭，無論天冷雨下，仍舊穿著雨鞋練箭。另外是尋找玫瑰石，踩在石頭及沙土上會痛會燙，穿雨鞋防尖石刺傷及防滑。

雨鞋樣式多，選你所愛。腳部一定要保護好，才能好好做事。身體重於一切，身體保護好，才能做事持久。